

Monumentnummer*: 523038

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 mei 2002
Kadaster deel/nr 82882/112

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Nijmegen	Nijmegen	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Nijmegen	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Nijmegen	B			5670

Omschrijving**

Inleiding

SCHOOLGEBOUW en HEK, in 1905-1906 gebouwd als openbare school voor Uitgebreid Lager Onderwijs (U.L.O.) naar een ontwerp van de Nijmeegse stadsarchitect J.J. Weve in de stijl van het rationalisme met invloeden van de Art Nouveau in de ornamentering. Dit schoolgebouw is een van de laatste onderwijsgebouwen van de in totaal ca. 17 die Weve in Nijmegen heeft gebouwd. Thans behoort het tot een van de weinige voorbeelden die van hem bewaard zijn gebleven. Het vrijstaande schoolgebouw maakt onderdeel uit van de zogenaamde "19de eeuwse gordel" rondom het centrum van Nijmegen. Deze uitleg van de stad buiten de singels uit de periode 1880-1920 is als stadsbeeld beschermd. Het schoolgebouw bevindt zich in het stadsdeel Nijmegen-Oost op geringe afstand van de singel, en is markant gesitueerd op de zuidoostelijk hoek van de Prins Hendrikstraat en de Bijleveldsingel. Voorlangs het hoekpand bevindt zich aan beide straten een smalle strook eigen terrein. Het schoolterrein wordt van de openbare weg afgescheiden door een smeedijzeren spijlen-HEK in Art Nouveau-stijl.

Omschrijving

SCHOOLGEBOUW van twee bouwlagen en zolder op samengesteld grondplan. Het grondplan bestaat uit drie vleugels. De twee vleugels aan de straatzijden zijn in een stompe hoek tegen elkaar geplaatst. Op het snijpunt van deze vleugels bevindt zich een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

halfronde uitbouw. Aan de straatzijden heeft het schoolgebouw twaalf leslokalen: vier in de korte tweelaags vleugel aan de Bijleveldsingel en acht in de langere tweelaags vleugel aan de Prins Hendrikstraat. De hoofdingang bevindt zich in het midden van de vleugel aan de Prins Hendrikstraat. Beide bouwlagen hebben aan de achterzijde een gebogen gang met uitgebouwde toiletgroepen in de twee vleugels. Het langgerekte schilddak is gedekt met rode tuiles du Nord. De schoorstenen en de pironnen zijn verwijderd. Er zijn aankappingen ter plaatse van drie geveltoppen aan de zijde van de Prins Hendrikstraat en één geveltop aan de zijde van de Bijleveldsingel. De hoger opgetrokken halfronde uitbouw aan de Bijleveldsingel heeft een met leien gedekte aankapping. De derde vleugel staat in het verlengde van de hoofdingang aan de achterzijde van het gebouw. In deze vleugel zijn het trappenhuis en de voormalige gymnastiekzaal ondergebracht. Waarschijnlijk is de tweede bouwlaag met plat dak later toegevoegd. Tegen de rechter zijde van deze vleugel is een overdekte speelplaats gebouwd: ijzeren kolommen en dito profielbalken waarop een houten plat dak. Aan de achterzijde van het schoolgebouw zijn twee kleine niet oorspronkelijke uitbouwen gerealiseerd.

De eenvoudig uitgevoerde bakstenen GEVELS zijn in kruisverband gemetseld en voorzien van accenten in natuursteen (dorpels, hoekblokken, lateien, aanzetstenen, afdeklijsten, kraagstenen). Het uitgemetselde trasraam is voorzien van een waterslaglijst. De gevels worden aan de bovenzijde afgesloten door uitgemetselde bloktandlijsten met daarop de houten bakgoten. Het merendeel van de uitgespaarde gevelopeningen is rechthoekig en wordt afgesloten door een strek. Aan de straatzijden zijn de strekken uitgevoerd in rode verblendsteen. Elk leslokaal heeft één groot samengesteld venster: in het midden een kruiskozijn met zesruits onder- en bovenramen en aan weerszijden een smaller enkelvoudig kozijn met negenruits onder- en bovenraam (gemetselde muurdammen ertussen). Aan de achterzijde hebben de gangen brede segmentboogvormig afgesloten vensters met driedelige kozijnen. De uitgebouwde toiletgroepen zijn voorzien van een reeks tweeruits draairaampjes. De hoofdingang bevindt zich in het midden van de symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL aan de Prins Hendrikstraat. De entree bestaat uit een hardstenen trap van drie treden, een dubbele paneeldeur met kleine ruitjes in de bovenpanelen, twee zijlichten met smeedijzeren roosters in Art Nouveau-stijl (florale motieven), een hardstenen latei en een segmentboogvormig afgesloten bovenlicht met glas-in-lood. In de halfronde ontlastingsboog van deze ingangspartij zijn de kraagstenen opgenomen van een gebogen erker op de verdieping. Dorpel, stijlen, kalf en latei met afsluitende bloktandlijst van deze erker zijn uitgevoerd in natuursteen. De onderramen hebben een meerruits indeling. De bovenlichten zijn voorzien van glas-in-lood. De afsluitende geveltop van deze travee, alsmede de grotere geveltoppen uiterst links en rechts hebben schouders, afdekplaten, rode en zwarte tegels in de punt.

De asymmetrisch ingedeelde LINKER GEVEL aan de Bijleveldsingel heeft rechts van de halfronde uitbouw op de verdieping een tegeltableau (sectile) met het opschrift: "OPENBARE-SCHOOL / No2 / VOOR - 1906 - U.L.O.". De blauwe letters in Art Nouveau-stijl staan op een lichtgele achtergrond en worden omgeven door witte tulpen en stengels met bladeren. Onder dit tableau was oorspronkelijk tegen de gevel een grote bel opgehangen (thans in het interieur). De geveltop links is gelijk aan de hiervoor genoemde. INTERIEUR. De ruimtelijke indeling van de voorbouw is grotendeels intact en bestaat uit leslokalen aan de straatzijden en een gang met toiletgroepen aan de achterzijde. De indeling van de eerste en tweede bouwlaag is hetzelfde. De tegelvloeren van de gangen hebben een patroon van rode vierkanten op een lichte ondergrond. De zolder is één grote ruimte met nokstijlspanten. De achterbouw in het verlengde van de hoofdingang opent met drie gekoppelde rondbogen naar de dwarsgang. De hardstenen bordestrap naar de verdieping bevindt zich in de middelste rondboogopening. De bakstenen muren en opengewerkte balustrades van het trappenhuis zijn in staand verband gemetseld en voorzien van decoratieve lijsten en banden in wit en zwart geglaazuurde baksteen. In de achterwand van het trappenhuis bevindt zich een breed rondboogvenster met glas-in-lood. De rondboogopening links van de trap verschaft toegang tot de achterliggende gymnastiekzaal (thans aula). Alle leslokalen en gangen hebben gestucte wanden en zijn voorzien van verlaagde plafonds. De paneeldeuren hebben zes of negen ruitjes in het bovenpaneel. De deurkozijnen zijn voorzien van vellingen en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

doorgestoken stijlen met bewerkte top.

Het schoolterrein wordt van de openbare weg afgescheiden door een smeedijzeren spijkenhek in Art Nouveau-stijl. De spijlen hebben aan de bovenzijde om en om een omgebogen uiteinde of een gestileerd bladmotief. Het hek is geplaatst op een gemetselde plint. Voor de hoofdingang bevindt zich een dubbel draaihek.

Waardering

SCHOOLGEBOUW met HEK.

- Van architectuurhistorische waarde als typologisch goed voorbeeld van een schoolgebouw uit het begin van de twintigste eeuw van het gangtype. Het object is gaaf bewaard gebleven qua gevelindeling, detaillering en in iets minder mate wat betreft de interieurindeling (sommige hoekjes zijn dichtgezet om extra kamers te verkrijgen) en hoofdvorm (kleine wijzigingen, toevoegingen aan de achterzijde). Het object is, als een voorbeeld van een schoolgebouw in de stijl van het rationalisme met invloeden van de Art Nouveau, van belang voor het oeuvre van de Nijmeegse stadsarchitect J.J. Weve. Na de sloop van meerdere belangrijke schoolgebouwen van zijn hand, is dit object van groot belang voor diens oeuvre. - Van stedenbouwkundige waarde als onderdeel van de als stadsgezicht beschermde 19de eeuwse gordel van Nijmegen, waarin het schoolgebouw als markant hoekpand een beeldbepalende rol speelt. - Van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-culturele ontwikkeling, in casu het op peil brengen van de openbare onderwijsvoorzieningen in Nijmegen en de in deze tijd gangbare pedagogische opvatting dat het schoolgebouw een aansprekende omgeving moest vormen voor de leerlingen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument